

(باسى 1 ـ بەتتە)

10 جىلدا جۇڭگو مەن قازاقستان

بىرگە قۇرغان جۇڭگو – قازاقستان قورعاسى
حالقارالىق شەكارالىق سەل. بەستىك ورتالىعى گۈلدەنىپ ـ كوركە. يىپ، قرۇار ساياحاتشىنى باۋراپ قال. ماستان، ورتا ازيا ەلدەرىنىڭ تۇرغىن.
مارى مەن ساۋداگەرلەرنى ۋتىپتى دە باۋراۋدا. بۇل ارا الدەقاشان قازاقستان.
داعى كوپتەگەن بۇقارانىڭ نۇرمىستىق بۇيىمدار ساتىپ الاتىن جەرىنە، ورتا ازيا ساۋداگەرلەرىنىڭ جۇڭگو تاۋارالا. رىن تولايىم ساتاتىن ماڭغزى بازاسنا اينالدى.
”جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋىندەگى وزەكتى رايون“ ورنىـ نىڭ تۇراقتانۇى شىنجياڭنىڭ وزىندىك باسەمدىەن تىياناق ەتىپ، جۇڭگونىڭ ورتا، شەغسى بولگىمەن جانە ”ۋبىر بەلدەۋ، ۋبىر جولىدى“ بىرگە قۇراتىن ەلدەرمەن اۋىس ـ كۇيىسىن، سەلبەسـ تىگىن ۇزدىكىسىز كەڭەيتىۋىنە مۇمكىنـ دىك جاسادى.

2023 ـ جىلى 5 ـ ايدىڭ 18 ـ كۇـ

نىسەن 19 ـ كۇنىسە دەيىن جۇڭگو – ورتا ازيا باسشيلار ۋماجىلىسى شانشى ولكەسىنىڭ شي ـ ان قالاسىندا وتكىـ زىلدى. جۇڭگو – ورتا ازيا ەلدەرى باسشيلارىنىڭ ديدارلاشۇ مەحانيزىمى قۇرىلدى؛ ”ۋبىر بەلدەۋ، ۋبىر جولىدى“ بىرگە قۇرۇ باستاماسىن ورتا ازىياداعى 5 ەلدىڭ باستاماسىمەن جانە دامۇ ستراتەگىياسىمەن ۋتۇيىلىستىرۋدى كۇـ شەيىتى؛ ساۋدانىڭ دامۇىن ىلگەرىلەـ تىپ، ساۋدا قۇرلىمىنىڭ كوپ نەگىزـ دەنۇن جەبەپ، ساۋدا ۋتارتىسىن ىقـ شامدادى؛ جۇڭگو – ورتا ازيا قاتـ ناس ۋدالىزى قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتتى؛ جۇڭگو مەن ورتا ازيا ەلدەرى وڭىرـ لەرى اراسىنداعى سەلبەستىكتى دامەـ تىپ، ۋتىپتى دە كوپ جەردىڭ دوسـ تاسۋىن جەبەدى؛ شەكارا وتكەلدەرىنـ دە اۋىل شارۋاشلىق قوسىمشا ونىمـ دەرىن كەدەننەن تەز وتكىزۋدىڭ ”جاسل ارناسىبەن“ جايپاي قامتۇدى جۇزەگە اسىردى… كەلسىكەن ۋبىر قىدىرۇ ورتاق تانىمدار شىنجياڭعا كەـ لەلى دامۇ ورايىن اكەلدى.

بۇل كەلىسكەن ورتاق تانىمدار توسىنان كەلگەن جوق، قايتا 10 جىل ەڭبەكتەنۇدىڭ ناتىچەسى.

يىىل 7 ـ ايدا گرۇزىيانىڭ زۇڭلىى گاريياشۋېلى جۇڭگودا ساپاردا بولغان كەزدە، جۇڭگو – گرۇزيا ەكى جاق ەكى ەل قارىم ـ قاتناسىن سترالـ تەڭپالىق سەرىكتەستىك قارىم ـ قاتـ ناسقا كوتەرەتتىندىكتەرىن جارييالادى. 9 ـ ايدىڭ 11 ـ كۇنى گاريياشۋېلى مەـ نانى جارييالادى؛ گرۇزيا سول كۇننەن باستاپ جۇڭگو ازاماتتارىنا ۇيزاسىز مامىلە جاسايدى. گرۇزىيانىڭ استاناسى تىيىلىسى كوشەلەرىننەن ۴رادىيم جۇڭـ گولقتارعا دەگەن دوستىق بەينەنى كورۇگە بولادى. شىنجياڭ ۋاىلىڭ ونەر كاسىپ ـ ساۋدا (توبى) شەكتى سەرىكتەستىگى وسى ارادا تالاي جىل تەرەڭ تامىر تارتىپ، جۇڭگو – گرۇزىيانىڭ دوستىق سەلبەستىك قارىم ـ قاتناسىنىڭ ۇلگىسىنە اينالدى.

”جۇڭگو مەن گرۇزىيانىڭ سەلـ بەستىگىندە شىنجياڭ بۇكىل ەلدىڭ الـ دىڭغى لەگىندە ۋجۇردى، اسىرەسە، ەكونوميكا ـ ساۋدا، قارجى قوسۇ سەلـ بەستىگىندە ۋتىپتى دە الدا ۋجۇردى“. جۇڭگونىڭ گرۇزىيادا نۇراتىن باس ەلـ شىسى جوۋ پىيان بىلاي دەدى: ”جۇڭگونىڭ گرۇزىياعا شامامەن 800

مىللىيون دوللار قارجى قوسۇندىا شىنجياڭ 600 مىللىيون دوللارعا جۇىمەن يەلەدى“.

ەسك اشۇ شار ئاراپتاي دوستارمەن قاۋىشىردى

2022 ـ جىلى 7 ـ ايدا مەملەكەت

ۋتوراعاسى شي جىنپىڭ شىنجياڭدى كوزدەن كەشىرگەندە بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: ”ۋبىر بەلدەۋ، ۋبىر جولىدى“ بىرگە قۇرۇ باستاماسى ورتالـ عا قويىلغان وسناۋ جىلداردان بەرى تابىس تولاعاي بولدى. ۋبىر بەلدەۋ، ۋبىر جولىدى“ بىرگە قۇرۇدىڭ ىشكەـ رىلەيى ىلگەرىلەتلىۋىنە ىلەسە، شىنجياڭ ەندىگارى شەت، شالعاي ۋوڭىر بولماي، قايتا وزەكتى وڭىرگە، توغىز جولىدىڭ تورابىنا اينالدى، سىزـ دەردىڭ ىستەپ جاتقاندارىڭىز تاريچي مانگە يە ۋس، وتە جاقسى ناتىچەگە قول جەتكىزدىڭىزدەر، كۇش ۇستىنە كۇش قوسساق، بولاشاعىمىز نۇرلى بولادى“.

بۇگىنگى تاڭدا، جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايوـ نىنداعى ماڭغزى ۋتۇيىن بولغان قالا ۋرىمچى ايرىقشا كوز تارتادى. ”ۋبىر پورت، بەس ورتالىقتى“ كۇشتى قوزـ عالتقىش ەتىپ جەلكەن جايىعان شىنجياڭنىڭ ورتالىق قالاسى وزەنـ دەرمەن ۇلاسىپ، تەڭىزدەرمەن تۇتالـ سىپ، ىىق قادامەن دۇنيە جۇزىنە بەت اۋىدا.

يىىل 7 ـ ايعا دەيىن ۋرىمچى حالقارالىق قۇرلىقتىق پورت اۋماعىنان جولعا شىققان جۇڭگو – ەۋروپا (ورتا ازيا) كەزەكشى پويەىزى 7100 كەزەكـ تەن استى. ”قۇرلىقتىق پورت اۋماعەـ نىڭ شوغىرلاندىرۇ اسەرى كورنەكتى بولۇدا، قاتنانعان 21 كەزەكشى پويەىز جەلىسى ارقىلى ۋجۇڭگو جاساعان 200 نۇرلدىن استام ۋنىم ەۋروپا مەن ازـ ياداعى 19 مەملەكەتنىڭ 26 قالاسىنا جەتكىزىلۇدە. ەۋروپا مەن ازىياداعى ۴ر ەلدىڭ زاتتارى دا وسى ارادان ەل ىشىندەگى باسقا قالالارعا تاسىلۇدا“. شىنجياڭ حالقارالىق قۇرلىقتىق پورت (توبى) شەكتى جاۋاپكەرىشلىك سەرىكـ تەستىگىنىڭ القا باستىعى ما چۇنلەي بىلاي دەدى: ”ۋبىز يىىل 1۱00 كەـ زەكتەن استام جۇڭگو – ەۋروپا كەـ زەكشى پويەىزىن، 550 كەزەك تەمىر جول، تەڭىز جولى بىرلەسكەن تاسـ مال كەزەكشى پويەىزىن، ناس جول حالقارالىق جۇك تاسىمالى بويىنىشا 10 مىڭ اۋتوموبىل جۇرگىزۇگە كۇش سالامىز“.

”ۋبىر بەلدەۋ، ۋبىر جولىدى“ بىرگە قۇرۇ باستاماسى العا قويىلغان 10 جىل ىشىندە ۋرىمچى قالاسى ورايدى مىقتى يىگەرىپ، تاس جول، تەمىر جول، اۋياتىسيا سىياقتىلاردان قۇـ رالغان ستەرەولدى قاتناس تورىن كۇش سالا قۇرىپ، كەمەلدەندىرىپ، شەغىسپەن بىرلەسىپ باتىسقا شىعاراتىن حالقارالىق ۇلكەن ارنال قالىپتاستىردى؛ جوعارى جىلدامدىقتى تەمىر جول، ۇزاق جولىدى جولاۋشى تاسىمالى، قالا رەلىستى قاتناسى، BRT، كوشە اۋتوبۇزى، تاكسى، قوعامدىق اۋتوكوـ لسك قاتارلىلار ۋبىر تۇلعالانىپ،

شىنجياڭنىڭ ۋشى ـ سىرتىن تۇتاستەـ راتىن ەڭ ۇلكەن امبەباپ قاتناس توـ رابى قۇرىلدى.

بۇل شىنجياڭداعى كوپتەگەن قالالاردىڭ دامۇنىنىڭ نقشام كورنىسى عانا. قالالار كۇش سالۇمەن بىرگە، شىنجياڭنىڭ شەكارا وتكەلدەرى دە قارىشتاپ دامىدى. 10 جىلدىن بەرى ەلمىزدىڭ قۇرلىقتىعى شەكارا وتكەلى ەڭ كوپ ولكە رەتىندە، شىنجياڭ سالـ ياسات، وڭىرلىك ورنىن باسەمدىەن ساۋلەلەندىرىپ، ۋوزىنىڭ وڭىرلىك سىپاتتى ەسك اشۇ ستراتەگىياسىن مەمـ لەكەتتىڭ باتىسقا ەسك اشۇ جالپى تۇلعالىق ورنالاستىرۇىنا ەنگىزىپ، ”شەكارا وتكەلى ەكونوميكالىق بەلدەـ ۋى“ قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتۇدە تىڭ تالـ بىستارعا قول جەتكىزدى. مەملەكەتـ تىڭ 1 ـ دارەجەلى 20 شەكارا وتكەلى ەلمىزدىڭ ازيا ـ ەۋروپاعا بەت العان ”التىن وتكەلىن“ قالىپتاستىرىپ، شىنجياڭنىڭ سىرتقا ەسك اشۇنىنىڭ قاقپاسىن بىرگە اشتى. شىنجياڭ كاسەـ پورنىدارى شەكارا وتكەلىن پورت ەتىپ، تولقىن جارا العا ىلگەرىلەپ، شەتەلدەگى ساپارىن باستادى. 2018 ـ جىلى قورعاستىڭ وڭتۇستىك بولىگىنـ دەگى بىرلەسىپ تەكسەرۇ اۋماعى — 6 ـ بۇىن مەملەكەت قاقپاسى رەسىمى سىكە قوسىلىپ، قوس باتىس تاسى جولىنىڭ (ەۋروپانىڭ باتىس بولىگى – جۇڭگونىڭ باتىس بولىگى) تۇتاس جەلىسى ۇلاستى.

”شەكارا وتكەلدەرىنىڭ نەگىزـ دىك قۇرىلىملارىنىڭ دارەجەسىن جوـ عارىلاتىپ، دەڭگەيىن ۋوسىرۇدىڭ كالـ سىپورنىدارىمىزعا نىپىالى تەرەڭ“. قورعاس جىن ـ ي حالقارالىق ساۋدا (توبى) شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ القا باستىعى يۇي چىڭجۇڭ تانىستىرىپ بىلاي دەدى: ”قوس باتىس تاسى جولى“ ارقىلى قورعاستان قازاقستانـ نىڭ ەاھاتىسىندا دەيىنگى جول 2 ساعاتقا جۇىق قىسقاردى، ونىڭ ۇستىنە اۋىل شارۋاشلىعى قوسىمشا ونىمدەرىنىڭ كەدەننەن جىلدام ۋتۇ جاسل ارنالـ سن اشۇدى قوسقاندا، ەكسپورت ەتۇ ۋاقتى اناعۇرلىم قىسقاردى. سوڭغى جىلدارى جىن ـ ي توبى ورتا ازىياداـ عى 5 ەلدە، سونداي ـ اق رەسەيدە كوپتەگەن ساتۇ توراپتارىن قۇرىپ، بۇكىل ەل بويىنىشا 160 مىڭ مۇلىق ەكسپورت ەتىلەتىن جەمسى ـ جىدەك، كوكونىس ۋندىرىس سەلبەستىك بازالـ سىن قۇرىپ، كەدەندىك باقمالۇ – باسقارۇ قامباسىن تىرەكتىك تۇغىر ەتىپ، 2021 ـ جىلغى، 2022 ـ جىلغى ەكسپورت ساۋدا سوماسى 683 مىللىيون دوللارعا جەتتى.

ۋوزارا ۇلگى اۋ بەرىك نەگىز قالادى

ورتا ازيا ەلدەرىندە جۇڭگو ۋتەـ لىن ۇيرەنۇ سالتقا اينالدى. قازاقستانـ نىڭ نازاربايەۋ داشۇەسىنىڭ دوغاشا قاقپاسى قۇشاعىن ايقارا اشىپ، وقىتىۇـ شى ـ وقۇشيلار مەن ۴ر تاراپتان كەلگەن قوناقتاردى قارسى الدى. داشۇەنىڭ 2 ـ جىلدىغىنىڭ وقۇشىسى لاشىن زەيىن جۇڭگو ۋتىلىن جاتىق سويلەي الادى. ”مەكتەپ نۇرلىشە داـ رەجەدەگى جۇڭگو ۋتىلى ساباغىن اشتى، ۴ر وقۇ ماۋسەمىندا ەرىكتى

ساباق تاڭداعان كەزدە، جۇڭگو ۋتىلى ساباغىنىڭ سانى لىعى تەز ارادا نۇگەپ كەتەدى“، ـ دەدى لاشىن زەيىن.

قازاقستانداعى ۋبىر مەكتەپتىڭ جۇڭگو ۋتىلى وقىتۇشىسى ۋدىنا تىلىشـ گە بىلاي دەدى: ”ۋبىر بەلدەۋ، ۋبىر جولىدى“ بىرگە قۇرۇ باستاماسى العا قويىلغان 10 جىلدىن بەرى قازاقستاندا جۇڭگو ۋتىلىن ۇيرەنۇدى تاڭدايتىن وقۇشيلار بارغان سايىن كوبەيدى، ۇيرەنۇشەلەردىڭ جاسى دا تومەندەي باستادى. ”4 ـ جىلدىقتان باستاپ جۇڭگو ۋتىلىن ۇيرەنەتىن بالالار بار“. ۇيرەنۇ ۋوزارا بولادى. قىرـ عىزستاننىڭ استاناسى بىشكەك قالاسىنـ داعى ەڭ ۇلكەن جۇڭگو تاۋارلارى تىماعى شىنجياڭدىق ساۋداگەر سۇ فىڭبىڭ سول جەردىڭ تىلىندە جەرگەـ لىكتى ادامدارمەن جاتىق سويلەسە الادى، ۋبىراق بۇل استە ۋشىنارالـ ۋسى سانالمايدى. بىشكەكتە، ەاھاتدا، تاشكەنتتە، تىيىلىسيدە، ۴ربرى شىنجياڭ كاسپورنىدارى مەن شىنجياڭدىق ساۋداگەرلەر قىيمىل جاسايتىن جەرلەردە شىنجياڭدىقتار جەرگەـ لىكتى ۋتىلدى قۇلىشنا ۇيرەنىپ، جەرگىلىكتى ورنىنىڭ ماادەنيەتـ مەن توغىسۇدا.

ەكونوميكا ـ ساۋدا بارىس ـ كەـ لىسى كۇن سايىن جىيىلەپ، ۴ر ەل ۋبىر ـ ۋبىرىنىڭ ارتىقىشلىقتارىن ۇيدـ رەنۇدە، شىنجياڭ مەن ۋوزىنىڭ سەلـ بەستىك سەرىكتەىرى دە اۋىس ـ كۇيىس جاساۋ، ۋوزارا ۇلگى اۋ بارىدـ سىندا وزدەرىن ۇزدىكىسىز كەمەلدەنـ دىرىپ، ”بىر بەلدەۋ، ۋبىر جولىدىڭ“ گۇلدەنۇىن ىلگەرىلەتۇگە كۇش قوستى. ۋوزارا ۇيرەنۇ، ۋوزارا ۇلگى اۋ بارىسىندا ۋبىر ـ بىرىنە بولغان تۇـ سىنگى اناعۇرلىم تەرەڭدەپ، ورتاق بولاشاققا دەگەن سەنىم ۋتىپتى دە كۇـ شەيدى.

”گرۇزىيانىڭ تىيجارات ـ ساۋدا ورتاسى وتە جاقسى، ۋبىز وسى ەلدىڭ زاڭ، ساۋدا قولايلىغىنىڭ ۋتۇرلى شىارالارىن ۇزدىكىسىز زەرتەتىپ، بەلسەنە ۇيلەسىپ، كاسپيوـ رىنىڭ اناعۇرلىم جاقسى داھۇنا مۇەـ كىنىدىك جاسادىق“، ـ دەدى شىنجياڭ ۋخۋالىك ونەر كاسىپ ـ ساۋدا (توبى) شەكتى سەرىكتەستىگەـ نىڭ گرۇزىياداعى نەگىزگى جاۋاپتەـ سى ۋاڭ شىينفۇ.

”شىنجياڭ كاسپورنىدارى جاعـ رايپالىق جانە ىنفورماتسىيالىق باسەمـ دىقتان پايدالانىپ، ورايدى الدىمەن بايقادى. سونمەن بىرگە وزدەرىنىڭ سىرتقا قاراتا دامۇ قاجەتسىن مەملەكەتنىڭ ۋبىر بەلدەۋ، ۋبىر جول ۋ ساياساتىمەن تىغىز ۇشتاستىرىپ، ۋبىر بەلدەۋ، ۇبر جولىدى ۋ جوعارى ساپامەن بىرگە قۇرۇدىڭ تابىستى ۇلكىسىنە اينالدىرـ دى“، ـ دەدى جوۋ چىيان.

ىشكەرىلەي ۋوزارا ۇلگى اۋ حالـ لىقارامەن عانا شەكتەلمەيدى، ەل ىشىندە دە بەينەلەنەدى. 10 جىلدىن بەرى شىنجياڭ مەن شەغسى، ورتا بولىك وڭىرلەردىڭ ”ۋبىر بەلدەۋ، ۋبىر جول“ قۇرىلىسىنداعى اۋىس ـ كۇيىسى، ۇيرەنۇى توقتاپ كوركەن مەمسى. جاڭا ازيا – ەۋروپا قۇرلىق كوپىرىنىڭ شىغىستىماعى باستالغان

جەرى لىيانىۇنىڭاڭ قالاسى قورعاسى قالـ لاسىنا باعىتتامالى كومەكتەسىپ، ەكى جەر ەكونوميكا دارىندىلارىن باۋلۇ نىسانىن بىرگە جۇرگىزدى. قورعاسى قالاسى مۇقىر اۋماعىنداعى خالىق قۇـ رىلتايى قىزمەت كومىتەتىنىڭ مەڭـ گەرۋشىسى يان شياڭ شۇيۇي جاڭا رايونىندا مىسندەتكە ۋلىنىپ، 2 ايدان استام ۋاقت ۇيرەندى، شۇيۇي جاڭا رايونىنىڭ يىىلغى ۋنىم قۇنى 200 مىلليارد يۋاننان اسادى، الايدا اۋىر جىميا ونەر كاسىپ كاسپى سالاسى باقـ شامى رايونى رەتىندە، وسى باقشالـ رايونى جاسل ورمانمەن كومەكەرىلىپ، وزەندەر يرەلەڭدەپ اعىپ جاتىر. ”بۇل ارانىڭ ەكولوگىياعا ۋمان بەرۇ، جوبانى الدىمەن اىقتارۇ، ساياساتتى ورنىقتىرۇ ۴دىسى كاسپورنىداردى الاڭسىز ەتتى، ساۋداگەر شاقىرعانىان كەيىن كاسپورنىدارعا بۇكىل نىتتا ـ پەيىلىمەن قىزمەت وتەپ، باقشالـ رايوـ نى مەن كاسپورنىدى بىرگە جەتىلـ دىردى، بۇل ادىستەردىڭ ۋبارى ۋبىزدىڭ ۇيرەنۇىبىمىزگە، ۇلگى اۋىدـ مىزعا تايىدى“، ـ دەدى يان شياڭ.

تەڭ يىگىلىككە كەنەلۇ شۇغىلالى بولاشاق اشى 10 جىلدا ”ۋبىر بەلدەۋ، ۋبىر جول“ بەيىتتىشلىك جولى، گۇلدەنۇ جولى، ەسىك اشۇ جولى، جاسىل جول، جاڭالىق اشۇ جولى، وركەنيەت جولى بەتالسىنا قاراي ۇزدىكىسىز ارـ شىنداي ىلگەرىلەدى. جۇڭگو حالقارالـ داعى سەرىكتەستەرىمەن قول ۇستاسما ادامزاتتىڭ تاعدىرلاى ورتاق تۇلعالـ سىن قۇردى. تاريحتا بولپ كورمەـ گەن وسى دامۇ ۇلكەن اۋقىمىىندا، شىنجياڭ ۋبىر جاعىنان، ەل ىشىندەگى باسقا ولكەلەرمەن قول ۇستاسىپ، ۋبىر جاعىنان، ”ۋبىر بەلدەۋ، ۋبىر جولىدى“ بىرگە قۇراتىن مەملەكەتتەرـ مەن جانە رايوندارمەن قول ۇستاستى، تەڭ يىگىلىككە كەنەلۇ شىنجياڭعا ۇزـ دىكىسىز كۇش ـ قۇات توپتاپ، ”ۋبىر بەلدەۋ، ۋبىر جول“ قۇرىلدەـ سىندا بارغان سايىن ماڭغزدى رول ساۋلەلەندىرۇىنە مۇمكىسىدىك جاسادى.

10 جىلدىن بەرى جاندى دا جالـ لىندى ”ۋبىر بەلدەۋ، ۋبىر جول“ قۇـ رىلىسى شەكىسىز وراپىلاردى جاراتتى. 2022 ـ جىلى ورتا ازىياعا ساپار قارسالـ ڭنىدا ۋتوراعا شي جىنپىڭ ۋقازاقستان ايقىات گازەتىندە» جاريالاعان اۋتورـ لى ماقالاسىندا ”جۇڭگو ـ قازاقستان لىيانىۇنىڭاڭ زات اينالىمى سەلبەستىك بازاسى قازاقستان ونىمدەرىنىڭ تىنىق مۇجىت ارقىلى تاسىمالدانۇونا تەڭىزگە شىعۇ قاقپاسىن ازىرلەدى“ دەگەندى ايتتى.

”قازاقستان تىنىق مۇحيتقا توتە باراتىن تەڭىزگە شىعۇ قاقپاسىنا يە بولدى، بۇل شت جاڭا ەكونوميكالىق كومەسكى قۇاتتىى كورسەتەدى“، ـ دەدى قازاقستاننىڭ حالقارالىق ماسەـ لەلەر مامانى تەمىر شايچەرگەنوو ۋسەرلەنە. ال، قورعاسى قالاسى ۋدال وسى جەلدەگى وزەكتى ۋنۇيىن.

”تەڭىز پورتى تەڭىز تاسىمالى مەن قۇرلىق تاسىمالى اراسىنداعى اۋىستىرىغىش توراپ، جاڭا ازيا ـ ەۋـ روپا قۇرلىق كوپىرىنىڭ ەكى باسىندا

جەتىلگەن قوسىن بار، ۋبىز ۇزدىكىسىز اۋىس ـ كۇيىس جاساۋ، ۋبىر ـ بىردـ مزىدەن ۇلكى اۋ بارىسىندا بىرگە العا باسۇدى جۇزەگە اسرامىز، وراي ەكى جاققا ۋتان“، ـ دەدى جياڭسۇ لىيانۇدـ گاڭ پورتى زات اينالىمى جارناسى مەڭگەرلىلەتىن شەكتى سەرىكتەستىگەـ نىڭ باس دىرەكتورى گى حىڭشۇە. كەزىندە شىنجياڭعا كومەككە بارغان وسى كادر شىنجياڭنان جۇىقتا عانا جۇڭگو – قىرعىزستان – وزبەكىستان كەزەكشى پويەىزى جونىندە تەكسەرۇ جۇرگىزۇ ساپارى تابىستى بولدى.

بايتاق ورتا ازيا مەن ەۋروپادا

تەڭ يىگىلىككە كەنەلۇ نىساندارى بارلىق جەردە بار. جۇڭ ـ ي امبولالـ تورىياسى، ۇقالاۋ، قۇرعاق يىنەمەن ەمدەۋ، لوڭخفا قويۇ، جۇڭي ۋدارى مالـ تەريالدارى… وزبەكىستاننىڭ استاناسى تاشكەنتتەگى جۇڭگو – وزبەكىستان ۋدارى ـ دارمەك عىلىم ـ تەحنىكا قالاـ سىنا كىرسەڭىز، جۇڭگو ۋدارى ـ دارـ مەكتەرى تولپ تۇر.

”ۋبىر بەلدەۋ، ۋبىر جول“ باسـ تاماسىنا بەلسەنە ۋن قوسۇ ۋۇشىن 2013 ـ جىلى جۇڭگو عىلىم اكادەمىياسەـ نىڭ تۇڭغىشى توپتاعى شەتەلدەگى عىلىم ـ تەحنىكا، وقۇ ـ اعارتۇ قۇرىلمىى — ورتا ازيا ۋدارى ـ دارمەك زەرتتەشۇـ اشۇ ورتالىعى بەكىتۇدەن ۋوتىپ قۇـ رىلدى. زەرتتەشۇ ـ اشۇ ورتالىعى وڭىرلىك ەرەكشەلىككە يە تابىيعى ۋداـ رى ـ دارمەكتەردى زەرتتەشۇدى وزەك ەتىپ، جۇڭگو عىلىم اكادەمىياسى شىنجياڭ فىزىكا ـ جىميا تەحنىكاسىن زەتتەشۇ ورنى جانە وزبەكىستان عىلىم اكادەمىياسى بىبولوگىيالىق ـ وركانىكاـ لىق جىميا زەرتتەشۇ ورنى سىياقتى ەل ۋشىى ـ سىرتىنداعى عىلمىي زەرتتەشۇ قۇرىلمىلدارىن سۇيەنىشى ەتىپ، ەلىمىزـ دىڭ ورتا ازىياداعى جانە توڭىرەگىندەـ گى ”ۋبىر بەلدەۋ، ۋبىر جولىدى“ بىرگە قۇراتىن ەلدەردەگى تابىيعى ۋداـ رى ـ دارمەكتەردى عىلمىي زەرتتەشۇ، كلىنپىاكادا قولدانپ ۇلگى ەتۇ جانە دارىندى جەتىلدىرۇ وزەكتى تۇغىرىن ورناتتى.

قىرعىزستاننىڭ بىشكەك قالاسىنـ دا شىنجياڭداعى قىرعىز ۇلتىنىڭ اىگەـ لى ماناششىسى ۋجۇسىپ مامايدىڭ ۋمۇسىنى كۇن شۇغىلاسىنا مالانىپ تۇر، بۇل قىرعىزستان ۇكىمەتىنىڭ ونىڭ جۇڭگو – قىرعىزستان ەكى ەلدىڭ ورتاق ماادەنيەت اسىلى — «ماناس» ەپوسىن جىناۋعا ۋمىىر بويى ۇلەسى قوسقاننىا بىلدىرگەن زەت ـ قۇرمەتى ەدى.

”شىنجياڭنىڭ جاسىل كەن كاسەـ بى، جەل ەلەكتر، فوتوۋولت جانە ەنەرگىيا ساقتاۋ سىياقتى جاقىتارداى باـ سمىدەي كورنەكتى. قىرعىزستاننىڭ كەن جانە سۇ بايلىعى توتەنشە مول، ەكى جاق قاتىستى جاقىتاردا سەلبەسـ تىكتى كۇشەيتىپ، جاسىل تەحنىكانى سەلبەسىپ اشۇدى جانە ودان پايدالـ لانۇدى ىلگەرىلەتىپ، جاسىلدى ”ۋبىر بەلدەۋ، ۋبىر جولىدى“ بىرگە قۇرۇدىڭ تۇپكى ەرەكشەلىگىنە اينالـ دىرۇعا بولادى“، ـ دەدى جۇڭگونىڭ قىرعىزستاندا نۇراتىن باس ەلىشىسى دۇ دىۋىن. بۇل ۋسوز ۇلى كارتىنانىڭ ۋبىر بولىگىن عانا بەينەلەيدى. جاڭا جورىقتىڭ باستاماسىندا ”ۋبىر بەلدەۋ، ۋبىر جولىدىڭ“ جاڭا ون جىلى كەلىپ جەتتى، شىنجياڭ اتتانۇدا!